

GEANA MĂRII

LITERATURA — ARTA — ȘTIINȚA

S U M A R :

Juan Martinez	Literatură și politică
St. Iosipescu	Gândul (versuri)
Constant Cărpinișanu	Panait Istrati
	Geana Mării în străinătate
F. I. Fotty	Săruturi și Portrete
Juan Martinez	Femea (versuri)
F. I. Fotty	Țigani (versuri)
Damian Calfov	Pretențiile lui Kiprianov
Constant C. Pănuș	Gambeta lui Mitică
Gh. V. Dode	Răsai și-acuma primăvară
Gheorghe Nanu	Moartea lui Golsworthy
	Colțul revistelor
	Poșta Redacției

GEANA MĂRII

DIRECTOR :
ȘTEFAN IOSIPESCU

APARE LUNAR

REDACTOR :
GH. V. DODE

Redacția : str. M. Șaguna 25, C-ța

Abon. : ●onorific 150, obișnuit 100 lei

LITERATURĂ ȘI POLITICĂ

Zilele trecute, răsfoind un ziar, întâlnesc într'un înflăcărat articol numele unui actual politician. Era un nume care odinioară strălucia în vitrinile librăriilor pe volume de lucrări literare. Prin urmare, un scriitor care și-a părăsit chemarea pentru a se avânta în lumea politică.

Mă întreb atunci, care este rațiunea ce face pe un om de litere, pe un gânditor și mânător al condeiului să-și abandoneze nobila sa îndeletnicire pentru a îmbrățișa cariera politică.

Este ipotetic că această transferare a câmpului de activitate ar fi numai din dorința de a duce un aport în bunul mers al treburilor statului. Avem doar prea destui politicieni și pe urmă, atâtea și atâtea evenimente ale erei noastre materialiste dovedesc cu prisosință că sunt foarte rari oamenii capabili de asemenea acte.

Să fie numai setea de glorie? Dar oare, arta scriitoricească nu poate satisface această vanitate? Prin scris nu poți deveni celebru? Da, poți dobândi o celebritate mai temeinică. Dacă Goethe

ar fi fost numai ministru, iar nu și un literat de geniu, numele *Titanului dela Weimar* nu ar fi intrat în nemurire.

Prin urmare, pentru ce? Mă ar întrista prea mult să cred că numai din considerente materiale.

Când un literat trece în politică, literatura pierde, fără însă ca prin aceasta politica să câștige ceva.

De când d-nul Sadoveanu a început să se plimbe în două luntre, — departe de a realiza vre-o bravură politică, — nu a făcut decât să știrbească aureola în care îl învăluiseră atâtea zeci de ani de activitate literară. Scrierile d-sale din ultimul timp sunt tot mai anemice. Poetul O. Goga este literalmente compromis de pe urma politicei. De asemenea, d. V. Eftimiu, de curând deputat, a pășit pe pragul falimentului literar. Dovada: „Kimonoul Instelat”. D. profesor Iorga ar fi rămas pentru noi acelaș distins erudit istoric, dacă activitatea politică a d-sale nu ar fi venit să-i întunece strălucirea.

E. și firesc să fie așa. Unui po-

litician i se cer însușiri pe cari un artist, în care fatalmente vrem să vedem o construcție superioară, nu le poate avea. Pentruca d. Sterie să poată scrie romanele cari singure l-au făcut celebru, a trebuit ca mai întâi să se retragă definitiv din arena politică, desbrăcându-și complectamente personalitatea de haina politicianismului.

Ori și ce s'ar spune, dar eu îndrăsnesc să susțiu cu toată convingerea că superioritatea omenirii față de restul vietăților constă, nu în străduinți și viclenii politice, ci în manifestările sale artistice și intelectuale. Numai aceste manifestări, desvoltă cultura și deci civilizația și un individ, un popor sau o epocă, numai atunci poate trece în cartea vecinicii, cu cât a ajuns la o cultură mai înfloritoare.

S'au perindat pe ecranul istoriei lumii oameni, popoare și epoci. S'au născut, au trăit și s'au pierdut în negura veacurilor. Nici odată însă nu va muri Homer, bardul orb, Athena, focarul civilizației din antichitate precum nici cel epoca renașterii.

Poetul ca și scriitorul este un artist. El nu poate să trăiască de cât numai prin arta și pentru arta sa. Din clipa când preocuparea lui este alta, el a încetat de a mai fi artist.

Politica ideală pentru un literat este aceia dusă de Eminescu. El a pus arta în politică. Fără a-și părăsi arta, el a pus-o în slujba politiceii dusă de el, politică făcută atât și așa cum a înțeles-o cu sensibilitatea lui sufletească de copil al muzelor.

Puțini sunt însă acei care înțeleg să profeseze politica astfel

cum a înțeles-o Eminescu. Prin urmare, regret și nu înțeleg cum un modulator de suflete poate dezerta dela menirea lui!

Acel ce a strălucit odată pe firmamentul artei, trebuie, în folosul lui și al omenirii, să rămână artist și de câte ori întâlnesc în politică numele unui literat, am impresia că văd un astru desprinzându-se depe cer pentru a se prăbuși în Haos.

JUAN MARTINEZ

XXXX

Gândul

Liniștea serii mi-aduce
Taine multe de departe,
Gându 'n loc să se mai culce
Tuturora se împarte...

De s'arată 'n creste luna
Și luceferi stau de straje —
Când adoarme chiar și duna
Numai gândul arde 'n vrajă.

La făclia lui s'aprinde
Candela viselor mele,
În lumina lor îmi prinde
Fruntea tristă, gene grele!

Și pe-aripile uitării
El mă poartă fără arme,
Ca o barcă 'n largul mării
Pe luntrașul care doarme...

Șt. Iosipescu

XXXX

Omul care nu are melodii în el însuși și pe care nu-l mișcă acordul sunetelor armonioase, e capabil de tot felul de trădări și chiar de crime. Shakespear

PORTRETE

PANAIT ISTRATI

de: CONSTANT CĂRPINIȘANU

Panaï Istrati e scriitorul, pe care mulțimea anonimă de vagabonzi și desmoșteniți l-a dat literaturii universale. Mai toate scrierile lui au fost traduse în mai toate limbile europene. Criticii de valoare și-au spus cuvântul. Romain Rolland, marele scriitor francez, a fost primul care a dat la iveală scăpăratoarea inteligență a „hamalului” de la Brăila, descoperind într’insul talentul scriitorului de geniu. Cine putea bănuî că în băiatul de prăvălie dela cârciuma lui Kir Leonida sta ascuns prozatorul de astăzi ?

Nimeni.

Panaï Istrati s’a ridicat de jos, din rândurile celor ce nu-s „che-mați la banchetul vieții”. El e scriitorul impersonal, aparține clasei din care a fost smuls. A trăit multă vreme în Franța, scriind de predilecție în limba lui Voltaire. Rari au fost scriitori cari să fi cunoscut o atât de rapidă glorie literară ca Panaï Istrati și tocmai în capitala Franței „unde gloriile se nasc și mor tot atât de repede ca fluturii la lumânare și unde e greu să te menții.”

Numai în România, lui Istrati,

i s’a creat o atmosferă de smințită antipatie, la care-și are partea de merit și d. Iorga. I s’a contestat dreptul de a fi român și scriitor. Era și firesc. Panaï Istrati nu este scriitorul ieșit din tiparul universităților și nici nu a făcut parte din vre-un cenaclu literar cu sediul la Capșa din București și care pe lângă un nume banal să mai poată adăoga și sumedenie de diplome.

Multe atacuri stupide și tendențioase au fost îndreptate împotriva lui Panaï Istrati, dar cari nu l-au atins. Nici nu-l puteau atinge. Un om care a primit, din partea destinului, lovituri mai grele și nu a căzut, nu putea fi doborât nici de insultele câtorva pismuitori.

Acum trei ani, după ce în librării apăruse ultima carte a lui Panaï Istrati „Spovedania unui învins”, imediat își fac apariția niște opusculuri intitulate: „Răspuns lui Panaï Istrati”. Autorul lor fiind un oarecare I. Semo.

Citind acest „răspuns” am avut impresia că citesc proza unui student, proaspăt eșit de pe băncile universitare, care posedând diploma studiilor făcute, se și crede îndriduit să... dea „răs-

punsuri" oamenilor cari, prin meritele lor, prin talentul și puterea lor de creație, și-au statornicit numele în literatura universală. Tot așa a crezut și d. I. Semo — despre care nu am auzit nimic vorbindu-se în lumea literilor dela noi, precum nici în a ziaristiceii.

Intr'o cărtică mică, numai de 24 pagini, d. Semo se ocupă exclusiv de Panait Istrati, — de «Spovedania unui învins» care, după spusa d-sale este plină de contraziceri, de minciuni, de ocolire a adevărului.

E și natural ca toți acei, a căror pană e condusă de patimă sau au vederi terre-à-terre, să nu vadă cecece cu deplină sinceritate și adevăr a arătat sau a ținut să arate în „Spovedania unui învins” Panait Istrati — în care acesta se supune, singur, unui examen a propriei sale conștiinți. El vine și mărturisește și icer că: se consideră un învins prin faptul că nu înțelege să mai stea alături de foștii lui tovarăși cari s'au îndepărtat atât de mult de doctrina care i-au apropiat. Apoi Panait Istrati trece la o critică obiectivă, ca unul ce cunoaște bine Rusia Sovietică. Recunoaște și laudă cecece e demn de laudă și critică cecece e de criticat. Și în această direcție Panait Istrati nu minte. El trece prin controlul rațiunii sale, faptele care l-au determinat la *spovedanie* și după o matură judecată le așterne limpede pe hârtie pentru ca ele să pătrundă mai ușor în inima și sufletul celor accesibili adevărului. În cugetul lui nu se ascunde nimic — și asta o știu toți acei cari cunosc mai îndeaproape viața și carac-

terul lui Istrati și chiar din toată activitatea lui lterară și politică în acelaș timp.

Dar, a trebuit să se trezească din somn un oarecare I. Semo, care în urma unui vis halucinant să se creadă chemat a se pune în cale lui Panait Istrati, să-l critice cu patosul unei țate de mahala.

E drept, dacă în România, Panait Istrati are mulți amici, nu e mai puțin adevărat că are și mulți dușmani. Așa-i românul nostru răutăcios din fire, iar d. Semo nu era să facă excepție.

În tot ce a scris d. I. Semo în: «Răspuns lui Panait Istati» a dovedit că e departe de a fi înțeles „Spovedania unui învins” a marelui scriitor și că s'a lăsat condus de patimă.

— Nu este așa d-le Semo ? Auzi-vei d-ta aceste adevăruri— și dacă le vei auzi vor fi ele accesibile eu-lui d-tale ?

Mă îndoiesc de asta.

Ca unul ce am citit mai toate scrierile lui Panait Istrati și-l apreciez ca *om și scriitor*, prin aceste rânduri pornite din gustul de obiectivitate, am ținut să arăt cât mi se pare de greșit d. Semo, când aruncă în fața lui Panait Istrati în locul criticeii imparțiale, insulte.

Spațiul restrâns al acestei reviste nu-mi permite o analiză mai amănunțită a „Spovedaniei unui învins” a lui Panait Istrati și a „Răspunsului” dat de d. I. Semo, dar acei cari au citit ambele scrieri se vor fi convins singuri de sinceritatea spuselor lui Istrati.

Constant Cărpinișanu

„GEANA MĂRII“ în străinătate

Cotidianul «Zname», organ al partidului democrat bulgar, în numărul său din 9 crt. publică un articol intitulat Sritori bulgari în românește, conținând și aprecieri pentru revista noastră, pe care îl reproducem în întregime :

Conaționalul nostru din orașul Constanța, tânărul publicist

D. N. MINCEV

d. Dimitrie N. Mincev a avut fericita idee să facă cunoscut publicului românesc viața spirituală bulgară, oferindu-i lucrări proprii și traduceri din autorii bulgari.

Tristele evenimente politice din cel mai nou timp, cari au aruncat, cu regret, umbră asupra bunelor relații între cele două popoare vecine, nu au im-

pedicat pe tânărul entuziast d. D. Mincev, să consacre puteri și știință pentru prietenia româno-bulgară cu așa devotament, cum ar fi procedat orice om cult și cu judecata sănătoasă.

Să notăm și faptul îmbucurător, că noua revistă românească „Geana Mării” conține chiar în primul ei număr povestirea popularului nostru scriitor, d. Elin-Pelin — «Dovleac copt», traducere reușită a d. D. Mincev.

Ca să facă cunoscut publicului românesc, chiar și pe scurt, istoria literaturii bulgare, d. D. Mincev a folosit cu îndemănare lucrarea răposatului nostru profesor Boian Penev, scriind cartea „Din istoria literaturii bulgare”, editată într-o bine alcătuită broșură. În acest opuscul sunt expuse într-o formă concisă începutul și dezvoltarea literaturii bulgare până'n zilele noastre. Sunt enumerate autorii celor trei epoci a evoluției literaturii noastre, lucru ce înlesnește pe binevoitorul cetitor român să cerceteze mai ușor operele lor și să cunoască sufletul și viața bulgarului.

Felicităm pe d. D. Mincev pentru lăudabila sa activitate, sperând că aceasta va fi bine prețuită și încurajată de cele două țări dunărene.

ST. BRATOVANOV

Cei cari primesc și al doilea număr din «Geana Mării» și nu-l refuză sunt socotiți abonați.

Purtați-vă cu cei mari ca și cu focul; nu stați nici prea aproape, nici prea departe. Diogene.

SĂRUTURI ȘI PORTRETE

Prima mea iubire a durat doi ani de zile iar a doua o săptămână.

În a doua m'am distrat și în prima am suferit. Distanța de timp între aceste două iubiri a fost destul de mare și ca să n'o las goală am flirtat.

De atunci a trecut mult timp și astăzi mi-a venit ideea ciudată, poate originală de a trece în revistă primele sărutări ale flirturilor și iubirilor mele cu senzațiile ce mi'au pricinuit.

Înainte de a începe trebuie să spun despre mine că la vârsta de 16 ani mă înflăcăram repede și eram foarte impresionabil.

Din prima sărutare a primului flirt și a doua sărutare a celui de al doilea, n'am înțeles nimic sau aproape nimic: ce pot să spun acum după atâta timp, este că atunci am simțit imensa bucurie de a fi fost în stare să sărut o fată. Ce copilărie: Nu uitați că aveam 16 ani. Fizicește am simțit unsoarea rece a rujiului pe care bine înțeles n'o băgai în seamă și plecai beat de fericire.

Am sărutat o fată.

Caut prin straturile amintirii și mi-amintese o seară când mergeam la braț pe o stradă mai puțin luminată, cu un nou flirt.

Îi arătai o reclamă de cinema și ea se întoarce spre mine: atunci m'aplecăi spre ea; ea însă prevăzu aceasta și mă respinse blând: «Fii cuminte». Mi-a fost rușine. De ce? nu știu. Poate de nereușită. După două săptămâni într'o seară cu adevărat măreață, lana își privea chipul în luciul liniștit al mării. Ne privea poate și pe noi, însă noi nu ne sinchiseam de asta. Stăteam lipiți unul de altul și amândoi reze-mați de balustradă priveam punctele aurii ale stelelor cuprinse între podeaua albastră a mării și albastru plafon a cerului. Liniște peste tot. Nici o mișcare. Deodată, o stea căzu pierzându-se dintr'un albastru într'altul. Ea întoarse capul și pe buzele ei căzu gura mea. Fu un sărut lung, pătimaș, solemn, acolo pe malul mării în fața cerului senin și a liniștei dumnezeiești. Acesta a fost cel mai frumos sărut din viața mea. Poate că a fost cel mai frumos pentru că n'a fost urmat de altele, căci a doua zi eu am plecat într'un orașel de provincie. De pe malul mării al acestei stațiuni balneare am rămas cu amintirea nemuritoare a celui mai frumos, mai lung și mai pătimaș sărut.

De atunci au trecut câțiva ani

și sentimentalismul acela romantic a trecut și el. Vreți s'o dovedesc? Ascultați.

Sedeam cu o foarte drăguță D-ră cu ochii negrii de drăcușor și păr buclat ce-i cădeape umăr, la o mescioară, o operă de artă în gravură în lemn și flecăream. Despre ce? Hm, închipuiți-vă și D-vs. ce-și pot spune doi tineri cari se văd prima oară în viață.

Nimicuri: Sau mai bine zis o conversație informativă, în care află și se află despre tine lucruri absolut personale. Totdeauna când se cunosc două persoane caută să afle reciproc cu cine au de a face. Așa și noi. Apoi d-ra îmi propuse se facem o partidă de cărți. Cum eu însă sunt în această materie aproape analfabet, trebui să se mulțumească cu tabinetul pe care îl știam.

— Dar pe ce?

— Știi pe ce dудue? pe o sărutare, dar uite cum: dacă câștigi d-ta, mi-o dai mie iar dacă câștig eu ți-o dau d-tale.

— Nu se aprobă.

— Dece dудue, din cauza unui sărut?

— Nu din cauza sărutului ci din cauza sistemului d-tale, după care foarte liniștită ași putea să ți-l dau fără să mai jucăm. Căci și'ntr'un caz și'n celălalt d-ta tot îl primești.

— Atunci să-mi înjumătățesc șansele și să-l primesc numai în cazul când câștig eu.

— Se aprobă.

Am jucat, am câștigat, și am primit sărutul. Dar știți cum? Exact cum ți se servește o tartină pe farfurie și trebuie s'o mănânci pe furiș să nu te vadă cineva. Repede, grăbit, totul să dureze o clipă, și la urmă n'ai

înțeles nimic. Așa a fost și cu sărutul acesta. Rece, pe furiș, grăbit și în secunda următoare o emoție puternică căci ușa se deschise și apărură mama simpatică D-re, o femeie bine făcută cu care — fără să exagerăm — ai fi umplut un spațiu de cinci metri cubi.

Pe masa mea, la care stau și scriu, sunt două fotografii ale celor două femei pe care le-am iubit și care nu îmi amintesc numai de ele ci și de primele lor săruturi.

Pentru că veni vorba însă de portrete permiteți-mi să vă spun ceva și despre ele. Nu despre aceste două de pe masa mea, a nu, despre portrete în general. Căci nu există om care să nu aibă o măsuță și pe ea un portret drag. Și dacă există vre'unul care să nu aibă pe masă portretul, să știi că-l are în minte și asta este de o sută de ori mai bine căci dacă eu și toată lumea l-am fi avut în minte n'ași mai fi avut cum să mă leg acum de ele.

Am un prieten pe a cărui masă nu se odihnește numai unul sau două. Pe masa lui o să găsești totdeauna o mulțime de portrete dela femei. Și acest amic ține la portretele lui cu aceeași sfințenie cu care o cuvioasă babă ține la moaștele sfintei Paraschiva. Nu zic nu, foarte frumos. Il ții pe masă, il ai mereu sub ochi, il privești mereu: când vrei și când nu vrei, dar la urmă trebuie să recunoaștem că avându-l mereu sub nas o să se întâmple cu el ceace se întâmplă cu cravatele mele, cu pălăriile femeilor sau jucăriile co-

pilor care țin prea mult timp :
adică o să devină atât de co-
mune că n'o să le băgăm în
seamă. Și asta nu-i nimic. Mai
mult încă : o să privim portretul
unei ființe dragi, a celei mai
dragi și o să ne gândim că n'am
plătit croitorului ultima rată și
că ne-a scăzut cu 10 la sută din
salariu.

Ce ironie : Ții portretul ființei
celei mai dragi în mână și te

gândești la rata croitorului și la
salariu.

Și după ce m'am gândit la
toate astea, am scos învățătura
că portretele se păstrează mai
bine într'un album sau într'un
sertar în care umbli cât mai rar.
Așa am să fac și eu. Uite ! Ias
scrisul iau cele două portrete și
le bag în cel mai tainic colț al
raftului meu cu cărți.

F. I. FOTTY

F E M E E A

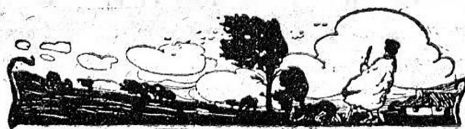
*Femeea e un demon ; s'o alungați din minte
Căci doar gândind la dânsa, veți face un păcat!
Femeea e un înger ; plecați-vă-i 'nainte
Și sărutați, că-i sfântă țărâna ce-a călcat !...*

*I-a zis femeea ; — «Fură, înșeală, minți, ucide,
Adu-mi podoabe scumpe, și-atunci voi fi a ta!»-
Și el a ascultat-o : virtutea o desfide
Pentru că o femeie a păruncit așa....*

*Se 'ncrucșează fierul, scrâșnesc dinții de ură
Și moartea 'ntinde ghiara să-l ia pe cel învins...
— «Nu dați!» — a spus femeea și fiarele stătură,
Și brațul cade moale, și focul urii-i stins...*

*Să aruncați disprețul și ura pe femeie
Și s'o iubiți, cum arta-i iubită de artist
Căci ea-i păcatul negru și-a binelui scântee...
Femeea este mama lui Cain și-a lui Crist...*

JUAN MARTINEZ

ȚIGANI I

Focuri ard și-arată'n noapte
Din când în când întreaga șatră,
Bărbați pletosi cu chip de piatră
Ce stau lungiți pe lângă vatră
Vorbind în ne'nțelese șoapte.

Câte-o flacăară răsbește
Și în fund ți-arată cortul,
Iar umbra lui ce'neacă totul
Urmărește iute jocul
Limbei mici de foc ce crește.

Soarbe-un cântec în cadențe
O față'ngustă la mijloc
Cu ochii-adânci și plin de foc
Iar sâni mici și un ghioc
Abea se-ascund sub zdrențe.

Întreaga șatră s'a culcat
Și nu mai stau pe lângă vatră
Bătrâni pletosi cu chip de piatră
Doar s'aud cum câinii latră
În sătisorul depărtat...

Furiș un tânăr se strecoară
Pe lângă cort vrăjit de față,
Lumea'ntreagă e-a lui toată
Când gura ei înfierbântată
Sub a lui gură se'nfioară.

F. I. FOTTY

Damian Calfov

Condițiunile lui Kiprianov

Înalt, voinic și frumos Dimitar Kiprianov atrăgea privirile tuturor fetelor din capitală. Pe lângă asta, ca șef de birou la Banca Națională, era deplin asigurat și materialicește, ceea ce ar fi constituit o bună partidă pentru numeroasele lui candidate. Însă nefericirea era acolo că, Kiprianov era de neatins.

Câți din prieteni și rude n'au încercat să-l însoare! Și încă cu fete frumoase, bogate, din familii distinse și de seamă.

Nu! La orice aluzie de însurătoare, el scotea îndată din buzunarul din'năuntru hainei o foaie lungă scrisă la mașină, și o întindea nepăsător:

— Pofțiți. . . .

— Ce-i asta?

— Acestea sunt condițiunile mele!

— Ce fel de condițiuni?

„A da! Con-di-ți-u-ni-le me-le“...

Dar ce sunt aceste condițiuni?

— Înainte de toate uită-te din câte puncte se compun. . .

— Un, două, șase. . . douăzeci și șapte. . . treizeci și două!

— Da, exact atâta. Înseamnă... că fata, care poate să fie soția mea, trebuie să corespundă la toate acestea treizeci și două de condițiuni!

Apoi urma citirea acestor condițiuni, punct cu punct:

1. Înainte de toate — virgină.

2. Frumoasă, înaltă, voinică și bine.

3. Să nu aibă decât 19 ani.

4. Din familie veche, cunoscută.

5. Să aibă privirea melancolică a Gretei Garbo și surâsul vesel al Anny-i Ondra.

6. Să aibă bustul Billy-i Dove și picioarele Marlenei Dietrich.

7. Singură la mamă și tată.

8. Casă (cel puțin trei etaje, cu verandă, orangerie și parc).

9. Covoare persiene (unul 5x6, celelalte poate și mai mici).

10. Piano „Royal“.

32. Vie (măcar 50 arii).

Toate acestea, nu încap în doială, putea fi o bună poveste umoristică, dacă persoana lui Dimitar Kiprianov nu era om în viață, șef de birou la Banca Națională, etajul al II-lea, camera No. 153, cunoscut de către toată lumea bancară și ca unul dintre cei mai buni organizatori de agenții și filiale bancare în provincie.

Nu, Kiprianov nu era o persoană născocită, nici un oarecare maniac. Singur el se decide: Dacă se însoară, să se însoare

cum îi place, așa, condițiuni, puncte, 32. Și ca un adevărat fanatic religios, se ținea orbește de aceste condițiuni. Cu trecerea anilor, în loc să reducă, dânsul începuse chiar să întărească anumite puncte. Așa, de exemplu: când împlini 37 ani, la punctul 3 reducee anii dela 19 la 18. În observația la covoarele persiene — „Unul 5 x 6, celelalte poate și mai mici”) — adăogă „și un gobelin”. Iar la punctul 32 a mărit direct dela 50 la 100.

* * *
Ca întotdeauna așa și acum, Kiprianov lucra mult în cabinetul său dela etajul al V-lea, camera No. 153. Când telefonul sună puternic și îndelung, Kiprianov întinse încet mâna, luă receptorul și cu obișnuitul său ton melodios și liniștit:

— Alo-o. . . cine-i? . . .

— Guvernatorul

Guvernatorul?! tresări Kiprianov și, fără să vrea, începu să-și încheie haina cu mâna dreaptă. Da, poștiți, domnule guvernator.

— Măine dimineața veți pleca, . . . alo-alo, ascultați, nu?

— Ascult, ascult, domnule guvernator.

— Măine dimineața. . .

— Da.

— . . . veți pleca. . .

— Da.

— . . . în orașelul Breast. . .

— Da, da.

— . . . să organizați acolo agen-tură bancară. . .

— Da, da, da. . .

— Instrucțiuni și lămuriri — știți unde.

— Da, da, da, ascult, domnu-le guvernator. . .

* * *

Dimineața Kiprianov se duse

la gară numai cu câteva minute înainte de plecarea trenului, To-tuși începu dela coadă, să facă, la repezeală, obișnuita sa revizie a întregului tren și pe-urmă se'ntoarse și se urcă într'un compartiment plin, unde erau și femei.

Puse servieta sus pe plasă și-și atârnă pardesiul. Se așeză, reze-mându-se pe spate și tocmai când să privească în jurul lui, domnișoa-ra care ședea în față, îi rupse agățătoarea pardesiului. Domni-șoara zâmbi și, ca să nu se dea de gol, se posomoră imediat. Ki-prianov aruncă pardesiul sus pe plasă și se așeză — acum cu to-tul în voe.

Domnișoara care ședea vis-a-vis de dânsul nu era așa de u-râtă. . . . Da, chiar s'ar putea spu-ne, că era și frumoasă. . . . Oare asta avea vre-o însemnătate pen-tru Kiprianov? Frumoasă. . . . Și, desigur, numai atât. Cum s'ar spune, numai un punct din ce-le 32. . . .

După plecarea trenului, la ușa compartimentului apăru un domn bătrân. El fixă cu privirea pe Kiprianov și apoi strigă, vesel de tot:

— Kiprianov?!

— Domnu Simeonov?!

— Da-a. . . . Când ați venit și când mi-ați ocupat locul!

Domnul fusese odată profeso-rul lui Kiprianov. Fostul elev și fostul profesor se retraseră a-fară pe culoar, ca să vorbească mai în voe.

— E? Desigur că te-ai însu-rat? Cu trei-patru copii?

— Nu, încă necăsătorit.

— Încă necăsătorit? Dar pen-tru ce?

— Pentru ce? zâmbi Kipria-nov. Iată pentru ce!

Și scoase din buzunar „con-
dițiunile”...

* * *

Sosirea lui Kiprianov în Breast nu putea să nu fie un eveniment pentru locuitorii micului orașel provincial. Și câte erau acolo persoanele mai de văz? Numai câți-va înși. Un medic, un inginer siivic, primarul, directorul gimnaziului mixt, câțiva profesori, un doctor în drept de la Universitatea din Lausanne, acum conducătorul unui darac, un perceptor, un comisar — și atâta! Lipsea numai subchirurgul veterinar, care era permutat în altă parte și în locul căruia se aștepta să vină altul.

Încă din prima zi, apariția lui Kiprianov în orașel puse în mișcare curiozitatea tuturor. În special a domnișoarelor — candidate la măritiș. Cine este, ce este, de unde vine... Dar Kiprianov, cu condițiunile lui, tăie imediat picioarele oricărei intenții, a oricărei curiozități. Și viața în orașel începu să se scurgă din nou cu vechea sa izolare și tăcere...

Nu mai era nimic nou. Se aștepta sosirea noului subchirurg — și nimic mai mult de cât asta.

Dimineața și după masă Kiprianov lucra cu zel în agenția bancară. La prânz și seara el se întâlnea cu unii din frunțașii cunoscuți, juca cărți, lua parte la discuțiunile politice și împreună cu ceilalți — aștepta și el deacuma cu curiozitate sosirea subchirurgului veterinar....

Dar «conștiunțile» — erau întotdeauna în buzunarul său. Și în loc să le distrugă și să le dea dracului, dânsul și aci, în această surdă singură, tot

mai continua să se țină zdrăvăn de ele și chiar să facă rectificări..

1. Înainte de toate — virgînă.

3. Nu mai în vârsta de (18 sters cu creionul și scris deasupra 17 ani.)

4. Din familie veche, cunoscută.

10. Piano „Royal”. (Era adăogătat cu altă cerneală: «și dormitor Vienez»)...

* * *

În cele din urmă iată că sosi și mult așteptatul subchirurg veterinar. Întreaga gospodărie, toată averea sa mobilă și imobilă se compunea din câteva „capre” pentru paturi, o geantă de piele și din două fiice — una fată bătrână, cealaltă divorțată, cu un copil.

* * *

Zece zile după sosirea subchirurgului, Kiprianov se însură cu cea divorțată....

Traducere din limba bulgară
de : D. N. MINCEV

(NOTA. — Damian Calfov este unul dintre cei mai distinși prozaatori bulgari. Dotat cu un viguros talent, dânsul este actuale cel mai captivant scriitor al vecinilor de la Sud.

Bucata de față este tradusă din volumul cu povestiri «Cunoștiințele voastre», apărut la începutul acestui an.

***

Istoria unui popor este purtarea derivată din mentalitatea acestui popor. Gustav le Bon

Din toate fiarele sălbatice, cea mai primejdieoasă e bârfitorul, iar printre cele domestice, lin-gușitorul. Diogene

GAMBETTA LUI MITICĂ

De când îl știam, niciodată nu l-am văzut să poarte pălărie obișnuită sau șapcă. Veșnic gambettă. Așa-i plăcea și gusturile omului nu se discută. Iarna, vara, pretutindeni, nu-l vedeai decât cu gambettă în cap și la braț cu soția lui. Și avea o soție cum mulți ar dori să aibă. Prietenii când îi vedeau spuneau în ironie: «Ce pereche ideală. Par'că ar fi George Sand cu Alfred de Musset».

Mitică, dacă ar fi auzit această comparație, desigur că s'ar fi simțit măgulit. Partea interesantă era gambetta, care îi stătea pe cap ca un fel de tingire de bucătărie pe care și-ar pune-o o maimuță. Colegii lui de birou își băteau joc de el. Nu odată i s'a spus în răs:

— Par'că ai fi... Zigoto ajuns în mizerie.

— Un manechin căruia i s'a pus o gambettă.

— Un lăutar ce vrea să facă pe aristocratul.

Dar Mitică nu se supăra de aceste glume. Avea un principiu pe care îl respecta ca pe o literă de evanghelie: Cel mai cuminte lucru e să taci, — tăcerea fiind cel mai bun răspuns.

Intr'o dimineață întârzie dela birou. Lucru ce nu i se întâmplase niciodată. Era de-o punctualitate de ceasornic. De cum își făcu apariția pe ușe, trei perechi de ochi îl fixară și apoi isbucni un răs sgomotos.

Mitică de data aceasta venise cu șapcă și nu cu gambettă. Un adevărat eveniment în viața lui.

În plus avea și o înfățișare de om ploat. Se așeză la masa lui și începu să lucreze, oftând din când în când.

Colegii observând că Mitică e necăjit, tăbăriră pe el:

— Ce ai Mitică? Te-a înșelat nevasta?

— Ți-a dăruit un copil înainte de vreme?

— Ți-au furat hoții gambetta? Ce ai?

Mitică baricadat în tăcerea lui nu răspundea nimic. Dar nu a fost lăsat în pace și a trebuit să spună.

— Ei, ce să fie! Inchipuți-vă de se poate așa ceva! Azi dimineață înainte de a pleca, îmi caut gambetta. Dar nicăeri. Întreb nevasta, nu știe. Am răscolit casa fără s'o găsesc. Numai sub pat nu mă uitasem. Imi arunc ochii și acolo și ce să vezi? Pisica fătase în gambetta mea. Soția, care nu-mi putea suferi gambetta și profitând de ocazie s'a răsbunat.

De odată biroul se umplu de ilaritate.

Apoi s'a așternut tăcerea. O tăcere mistică ca la Notre Dame:

Pe sală se auzea glasul directorului.

Constant C. Pănuș

A face critică literară, este a face anatomia, fiziologia și etiologia unei opere de artă, sau ceace este acelaș lucru a spiritului unui scriitor. G. Ibrăileanu

«Geana Mării» apare regulat la 25 ale fiecărei luni.

Răσαι și-acuma primăvară

*Răσαι și-acuma primăvară, copil bălaiu scăldat în soare
Și 'n jurul tău trimiți parfumuri și raze calde și senine;
Răσαι din neantul veșniciei — stăpânitoare pe destine
Și'ncet, încet, cobori din haos, cu-aceiaș, veșnică splendoare.*

*Pe chipul tău bălaiu de zână se rătăcesc zâmbiri gingașe
Iar fruntea ta-i încununată în diadem de ghiociei;
Prin părul tău frumos de aur se scutur flori de stânjenei
Ca un copil, zefiru aleargă, prin bucle blonde, drăgălașe.*

*Din tronul tău sculptat în fildes cobori încet ca o regină
Și cin'te vede grațioasă, balsam pe inimă îi picuri;
Sub mâna ta catifelată, prefaci atât de des nimicuri
Iar din pustiu fără de viață, crezi o splendidă grădină.*

. . . . .

*Răσαι și-acuma primăvară, copil candid ca o vestală
Și din cutia ta cu haruri, ne-aduci plăpânde viorele;
Răσαι, o dulce primăvară, cu-aceleași vâluri de dantele
Și 'n drumul tău fără popasuri, pășești senină triumfală.*

GH. V. DODE

INSEMĂRI**A MURIT GOLSWORTHY**

Nu de mult, s'a stins din viață, încă unul din scriitorii engleji cu renume mondial, și anume: Iohan Golsworthy.

Presă literară de pretutindenii, a înregistrat cu părere de rău, dispariția autorului atâtor romane și peise de teatru.

Golsworthy s'a născut în anul 1867 dintr'o familie a înaltei aristocrații engleze. Avocat, în 1890—părăsește baroul pentru a se dedica literaturii.

Din momentul acesta, începe să-și scrie minunatele sale opere; *The Island Phisesees*, *The Country House*, *Fraternity etc. etc.* toate plămădite în mediu social.

Fina sa sensibilitate care caracterizează operele sale, se pierde la un moment dat—și'n locul scriilorului tandru, avem pe cel mai violent dintre ironici și satirici.

Opera sa cea mai celebră „*The Forsyto Sogo*“, care după părerea unora, ar fi o autobiografie—e scrisă'n elementul său inițial.

În primele volume: *The Man of Property*, *In Con-*

cery și To let—scrie Claire Engel, pictura caracterelor atinge o rară perfecție, și-o bogăție și suplețe puțin obișnuite la autor.

Cu *maid-in-Waiting* și *A. Flowering Wilderness*, sănătatea sa se sdruncună brusc.

—Iată ce scrie același Claire Engel: „Se simțea în Golswbrthy, o personalitate profundă, aproape neînțeleasă—de-o sensibilitate nervoasă, exasperantă și dureroasă—totul disimulat printr'o mare distincție.

Talie mișlocie, foarte subțire — figură lungă, frunte imnesă și pleșuvă, iluminată de ochi limpezi în care se citea o curioasă expresie, ironico-visătoare“.

Glosworthy, a fost în *Noembrie* trecut și laureatul premiului Nobel pentru literatură.

GHEORGHE NANU

Cea mai nobilă deviză e: «A spune gândirea întregă și a nu spune nimic alta decât ceea ce cugeți».
Paul Bourget

Toți oamenii se plâng de memoria lor, nimeni nu se plânge de judecata lui.

La Rochefoucauld

Colțul revistelor

Am primit la redacție primul număr din al doilea an, al revistei „Orientări”, care apare la Moinești, județul Bacău.

Tipărită pe hârtie bună și în 32 pagini, cu un bogat și variat material, se prezintă minunat de bine. Dintre colaboratori subliniem pe d-nii: Const. R. Crișan, B. Iordan, G. Tutoveanu, Hon-drilă, Paul Popescu, Simeon Crețu etc. etc.

Notăm cu această ocazie că d. B. Iordan, e autorul romanului „Normaliștii”, de curând apărut și primit cu multă simpatie de cercurile literare din Capitală și alte părți.

Regretăm că nu-l avem spre a-l recenza. —girant—

—o—

Poșta Redacției

Ion Covrig. — Pentru a vă cruța de prea mari decepții, ne abținem dela orice critică asupra „Rochei” d-voastră. Poezia e genul celor care nu se publică.

T. Dincă. — Concepția bună. Expunerea mai slabă. Reveniți după ce veți mai fi revizuit-o.

Burlacu. — Regretăm că nu vă putem publica nici una din poeziile trimise, deoarece nu îndeplinesc condițiunile impuse de programul nostru. C.

—o—

Curier Literar

Editura „Culturală Națională” de sub conducerea d-lui Al. Rosetti — premară în liniște, un mănunchiu de cărți — de a cărui valoare nu ne îndoim.

Iată lista ultrmilor cărți ce stau să apară:

— Taifun — mult trâmbițatul roman al părintelui Gala Galation — despre care vom reveni--

— Fecior de slugă — roman social de d-l R. Cocea.

— Monumentala ediție de poezii a lui Eminescu — ediție ce va apare sub îngrijirea d-lui I. Botez.

— Machiavelli — carte de o frumoasă ținută istorică, a d-lui C. Antoniaade.

— O ediție critică Hașdeu îngrijită de d. Al. Rosetti.

«Românii este deștepți» — carte satiro-socială de Camil Petrescu.

— O ediție „Creangă” îngrijită de d. G. T. Kirilcanu.

— Opera Literară a lui Mihail Eminescu de G. Călinescu.

* * *
Editura „Adevărul” — deasemeni ne anunță o serie de cărți dintre cele mai interesante.

Astfel vor apare:

— „Regine încoronate” de Maria, Regina României. —

